

Besluten om statsandelar för år 2025

Stadsstyrelsen 03.02.2025 § 29
287/02.02.02/2025

Beredning och tilläggsuppgifter
finansdirektör Henrik Rainio, controller Sari Klenberg,
fornamn.efternamn@porvoo.fi

Finansministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet förvaltar statsandelarna till kommunerna. Ministeriernas beslut om statsandelar för följande kalenderår fattas årligen i slutet av december. Besluten om statsandelar för år 2025 har fattats vid ministerierna 19.12.2024 och har mottagits av registratorskontoret 2.1.2025. Enligt besluten uppgår Borgå stads statsandelar för år 2025 till sammanlagt 51,7 miljoner euro. I den budget som fullmäktige godkände i december 2024 uppskattades det sammanlagda beloppet av statsandelarna för 2025 till 50,0 miljoner euro. Beloppet av statsandelarna i budgeten baserade sig på prognoser som upprätthölls av Finansministeriet och Kommunförbundet. I och med ministeriernas beslut om statsandelar är det nödvändigt att höja statsandelarna i stadens budget 2025 med 1,7 miljoner euro.

Den statsandel som staden får för år 2025 ökar från året innan till följd av AN-reformen, i och med att de uppgifter som överförs till arbets- och näringstjänsterna finansieras genom statsandelen. De jämförbara statsandelar som staden får utan att räkna med finansiering för arbets- och näringsreformen minskar däremot till följd av besparingarna i statsfinanserna jämfört med året innan, trots de uppdaterade besluten om statsandelar 19.12.2024.

Statsandelssystemet

Genom statsandelssystemet deltar staten i finansieringen av den lagstadgade kommunala basservicen. Statsandelarna är den mest betydande delen av det statsbidragssystem som riktas till kommunerna. Statsandelarna bestäms på kalkylerade grunder och betalas automatiskt till kommunen utan särskild ansökan. Dessutom kan kommunerna på ansökan beviljas statsunderstöd.

Statsandelen är en allmän inkomstpost som inte har öronmärkts för någon bestämd service. Kommunen beslutar själv om användningen av sina statsandelar, på samma sätt som sina skatteinkomster, och drar ekonomisk nytta om den ordnar sina tjänster kostnadseffektivt.

Kommunens finansiering genom statsandelar består administrativt av två delar: 1) statsandelen för kommunal basservice, som förvaltas av finansministeriet, och 2) statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet, som förvaltas av undervisnings- och kulturministeriet.

Statsandelen för basservice som förvaltas av finansministeriet är den mer betydande av dessa ekonomiskt sett. Även om man utifrån

den administrativa fördelningen kunde dra andra slutsatser, bestäms största delen av statsandelsfinansieringen för småbarnspedagogik och grundläggande utbildning i kommunerna via beräkningsgrunderna för statsandelen för basservice som administreras av finansministeriet.

Statsandelen för basservicen består av utjämning av kommunernas kostnadsskillnader och utjämning av inkomstbasen. Grunden för beräkningen av kostnadsskillnaderna är förutom invånarantalet och åldersstrukturen också olika omständighetsfaktorer. Inkomstbasen utjämnas genom en utjämning av statsandelen, som baserar sig på kommunens skatteinkomster. Till kommunerna betalas också ersättning för skatteförluster som en särskild del av den egentliga statsandelen för basservice.

I samband med välfärdsområdesreformen minskade kommunernas statsandelar då social- och hälsovårdsdelarna av basservicen överfördes från statsandelarna till finansieringen av välfärdsområdena. Dessutom utjämnas de utgifter och inkomster som överförts från kommunerna i samband med reformen genom de utjämningsmoment som permanent ingår i statsandelarna, utjämningen av systemändringen och en förändringsbegränsning.

Ansvar för att ordna arbets- och näringstjänster överfördes i början av 2025 från staten till kommunerna. I samband med reformen fick kommunerna dessutom ett större ansvar för finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa. Överföringen av uppgifter och utvidgningen av finansieringsansvaret kompenseras till kommunerna med ett tillägg till statsandelarna.

Finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet fungerar som en del av kommunernas statsandelssystem och systemet finansierar de driftskostnader för ordnandet av utbildning och kulturservice som inte täcks av statsandelen för basservice. Dessutom deltar kommunerna via finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet i finansieringen av gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, eftersom den statsandel för undervisnings- och kulturverksamhet som kommunerna får dras av från den invånarspecifika självfinansieringsandelen för gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen.

Yrkesutbildningen sköts huvudsakligen av utbildningssamkommuner eller fristående aktiebolag och finansieringen riktas direkt till utbildningsanordnarna, varvid statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet i de flesta kommuner syns som negativ i statsandelarnas kalkyler.

Inom undervisnings- och kulturverksamhet består finansieringen enligt utbildningsform av inkomsterna av de prestationer och kalkylerade priser per enhet som ligger till grund för finansieringen. Prestationerna är typiskt antalet studerande, undervisningstimmar, studerandedygn eller -veckor och inom kulturverksamhet kommunens invånarantal eller årsverken. I olika serviceformer

varierar principerna för hur priset per enhet bildas. Priset per enhet kan vara specifikt för utbildningsanordnare, per grupp eller riksomfattande.

Beslut om statsandelar 2025

Statsandelarna i Borgå kommer uppgå till ca 51,7 miljoner under år 2025. Stadens inkomster från statsandelar 2025 minskar något mindre än beräknat, med cirka en miljon euro från år 2024, om finansieringen för de nya lagstadgade arbets- och näringsuppgifterna inte beaktas.

Av statsandelarna är cirka 25,1 miljoner euro statsandel för basservice (utan utjämning av AN-tjänsterna och skatteinkomsterna samt utan social- och hälsovårdsposternas andel), medan motsvarande jämförbara siffra år 2024 var 26,7 miljoner euro. Utjämningen av förändringsbegränsningen och systemändringen i social- och hälsovårdsreformen höjer statsandelen med cirka 16,9 miljoner euro år 2025 jämfört med ytterligare 17,4 miljoner euro år 2024. År 2025 får staden sammanlagt 6,1 miljoner euro i statsandelar för AN-reformen.

Utjämningen av inkomstbasen som baserar sig på skatteinkomster minskar statsandelarna till Borgå år 2025 med 1,3 miljoner euro, medan minskningen året innan var 3,5 miljoner euro. Kompensationerna för skatteförluster ökar statsandelarna med 4,7 miljoner euro år 2025 jämfört med 7,3 miljoner euro året innan.

Statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet uppgår till 0,2 miljoner euro år 2025, medan statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet minskade stadens statsandelar med 1,4 miljoner euro året innan. Beloppen av prestationerna och priserna per enhet för undervisnings- och kulturverksamhet påverkar statsandelarna i ett senare skede. Exempelvis får Borgå enligt uppgifterna om utfallet år 2023 ytterligare 0,8 miljoner euro i finansiering för förberedande undervisning inom den grundläggande utbildningen som en del av statsandelsfinansieringen för undervisnings- och kulturverksamhet.

I finansministeriets beslut om statsandelar har beaktats de ändringar som följer av lagstiftningen inom sektorn för växande och lärande, av vilka de euromässigt mest betydande är reformen av stödet för lärande, ändringarna i specialundervisningen i gymnasiet, tillägget av tre årsveckotimmar till den grundläggande utbildningen samt ökningen av undervisningen i B1-språket med en årsveckotimme. Dessa nya lagstadgade uppgifter ökar stadens statsandelsinkomster med cirka 530 000 euro år 2025. För småbarnspedagogikens del blir de lagstadgade planerings- och rapporteringskyldigheterna något mindre, och den kalkylmässiga besparingen från detta minskar på motsvarande sätt stadens statsandelsinkomster något.

På lång sikt minskar statsandelarna i Borgå betydligt om antalet barn minskar på lång sikt i enlighet med prognoserna, eftersom största delen av stadens statsandelar baserar sig på antalet barn i olika

åldersgrupper. I servicenätsplanen uppskattades att finansieringen enligt statsandelssystemet kommer att minska med 5,2–12 miljoner euro under det följande decenniet på basis av antalet barn. Också många slags statliga anpassningsåtgärder minskar statsandelarna för Borgå, eftersom kostnaderna ofta inte beaktas fullt ut i de olika beräkningsparametrarna. Dessutom finns det risk för att den statsandelsreform som är under beredning kommer att minska Borgås statsandelar betydligt från 2027.

Bilagor

1. Finansministeriets beslut om statsandelar för kommunens basservice och om kompensation för skatteförluster som beror på ändrade skattegrunder år 2025
2. Detaljerad beräkning av statsandelen/finansieringen för driftskostnaderna för undervisnings- och kulturverksamhet 2025
3. Borgå stads statsandelar 2020–2027, bilder

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen beslutar föreslå stadsfullmäktige att följande budgetändringar görs i stadens budget för år 2025:

Inkomsterna från statsandelar höjs med 1,7 miljoner euro till 51,7 miljoner euro.

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade föreslå stadsfullmäktige att följande budgetändringar görs i stadens budget för år 2025:

Inkomsterna från statsandelar höjs med 1,7 miljoner euro till 51,7 miljoner euro.

Beslutet justerades genast.